

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Pret: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXX NR.19

Vineri,
8
MAI
2020

9 771418 834006

20019

Bacalaureat cu măști
și mănuși, dar și cu multă
speranță în bine...

(Paginile 3 și 12)

Regionalismele
și cuvintele
în grai

(Pagina 5)

Portretele elevilor din promoția
2016–2020 a Liceului
„Nicolae Bălcescu” din Jula

(Paginile 6 și 7)

Calendar ortodox

11 mai, luni, Sf. Sfințit Mc. Mochie; Sf. Chiril și Metodie, apostolii slavilor
 12 mai, marți, †) Sf. Mc. Ioan Valahul; Sf. Epifanie, Arhiep. Ciprului; Sf. Gherman, Patr. Constantinopolului
 13 mai, miercuri, Sf. Mc. Clicheria; Sf. Cuv. Serghie Mărt. (Înjumătățirea praznicului Învierii Domnului)
 14 mai, joi, Sf. Mc. Isidor; Sf. Sfințit Mc. Terapont
 15 mai, vineri, Sf. Cuv. Pahomie cel Mare; Sf. Cuv. Ahile, Ep. Larisei (Dezlegare la pește)
 16 mai, sâmbătă, Sf. Cuv. Teodor cel Sfințit; Sf. Mc. Isachie, Simeon și Petru
 17 mai, duminică, Sf. Ap. Andronic; Sf. Iunia; Sf. Cuv. Nectarie și Teofan. Duminica a V-a după Paști (a Samarinenții)

Omul săptămânii

George Coșbuc

Poetul și traducătorul român din Transilvania, George Coșbuc, s-a stins din viață cu 102 ani în urmă, pe 9 mai 1918. Poezia sa aparține patrimoniului cultural național și, deși este considerat un poet care a scris poezii care se recitau la serbările școlare sau populare, creația sa îl recomandă drept un autor clasic al literaturii române, un om cu un gust literar desăvârșit, care nu poate lipsi din manualele școlare nici în ziua de azi. A dus, de asemenea, o prodigioasă activitate

de iluminare a țăranilor. A dat o versiune completă a poeziei lui Dante, *Divina comedie*. A tradus foarte mult din lirica străină și a adaptat prin localizare la sufletul și mediul țărănesc *Eneida* și *Odissea* (*Iliada* a fost tradusă de contemporanul său, George Murnu) și a introdus specii ale poeziei orientale, cum ar fi gazetul, în poezia română. Toate aceste calități îl recomandă pentru poziția pe care o ocupă, de autor clasic, dar mai ales simțul echilibrului și faptul că a scos în evidență partea solară, idilică, a sufletului țăranului român.

George Coșbuc s-a născut al șaptelea dintre cei 14 copii ai preotului greco-catolic Sebastian Coșbuc și ai Mariei, fiica preotului greco-catolic Avacum din Telciu. Copilăria și-a petrecut-o la Hordou, în tovărășia basmelor povestite de mama sa.

Contactul cu literatura clasică, mai cu seamă latină, cu principalele opere ale literaturii europene, dragostea față de folclorul românesc și față de cărțile vechi îi marchează destinul creator. În toamna anului 1884, se înscrie la Facultatea de Filosofie și Litere a Universității Maghiare din Cluj, care avea pe atunci și o catedră de limbă română. A continuat studiile clasice, frecventând cursurile de istoria grecilor vechi, traducere și interpretare de scrieri alese din Cicero, teoria și istoria retoricii la greci și romani, sintaxa greacă și istoria literaturii latine.

Poza săptămânii

Stațiunea Vama Veche pustie la 1 mai 2020

Pe copertă: Examen de bacalaureat la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Iula / Foto: Eva Șimon

Apeluri ale AȚRU

Nominalizări la distincția „Pentru învățământul românesc”

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria face apel la nominalizări pe anul 2020, pentru distincția „Pentru învățământul românesc”.

Pentru comunitatea românească din Ungaria, premiile sunt deschise persoanelor care îndeplinesc o activitate profesională excepțională în cadrul educației naționalității române. Premiul se acordă acelei persoane care a prestat o activitate remarcabilă în cadrul educației de naționalitate și în interesul comunității românești.

Pot face propuneri: deputații Adunării Generale a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria; prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria; instituțiile de învățământ publice de naționalitate română din Ungaria; instituțiile publice de învățământ care predau limba română; autogovernările locale de naționalitate; persoane particulare.

Nominalizări la distincția „40 de ani de activitate în învățământul românesc din Ungaria”

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria face apel la nominalizări pe anul 2020, pentru distincția „40 de ani de activitate în învățământul românesc din Ungaria”.

Premiul se acordă celui pedagog de naționalitate română, care a prestat o activitate remarcabilă de cel puțin 40 de ani în cadrul învățământului românesc și se bucură de stimă în cadrul comunității. Pentru anul 2020, distincția se acordă cadrului didactic care în anul școlar 2019/2020 a împlinit 40 de ani de activitate sau se află în pragul pensionării.

Pot face propuneri: instituțiile de învățământ românesc aflate sub tutela AȚRU; deputații Adunării Generale a AȚRU.

Nominalizări la distincția „Pentru tinerii noștri” (cupă transmisibilă)

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria militează pentru păstrarea și dezvoltarea culturii și limbii române, acestea fiind o preocupare primordială. În acest scop, elevii din învățământul general și liceal al instituțiilor de naționalitate română din Ungaria sunt încurajați să-și îmbunătățească continuu abilitățile de limbă română, să își cultive utilizarea limbii române la un nivel tot mai înalt, consolidându-și astfel sentimentul de apartenență la cultura și naționalitatea română, precum și la existența limbii române vorbite. În baza celor de mai sus, Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria face apel la nominalizări pe anul 2020, pentru distincția „Pentru tinerii noștri”. Premiul se acordă celui elev care studiază și vorbește limba română la un nivel înalt.

Premiul se acordă în două categorii: pentru școlile generale și pentru liceu.

Pot face propuneri: directorii de instituții școlare.

Pentru fiecare categorie sunt nominalizați acei elevi care excelează la limba și literatura română sau în folclor, au obținut rezultate semnificative într-o competiție internă sau au demonstrat nivelul de cunoștințe la limba română peste medie și sunt exemple de urmat pentru colegii lor.

*

Toate propunerile pentru cele trei apeluri se vor trimite prin poștă sau electronic până în data de **25 mai 2020**, la adresa: Oficiul AȚRU, 5700, Gyula, str. Eminescu nr. 1 sau prin email: atru@globonet.hu. Dosarele să cuprindă datele personale și descrierea activității celor nominalizați.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Portretele elevilor din promoția 2016–2020 a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula

Este o foarte veche tradiție a ziarului nostru ca, înainte de serbarea de bun rămas a elevilor din clasele 12 ale Liceului „N. Bălcescu” din Jula, să publicăm fotografiile tuturor absolvenților din acel an. Din păcate, pandemia de noul coronavirus ne-a afectat viețile în toate domeniile, și nu doar la nivel individual, ci și comunitar. În toată Ungaria, în primele zile din luna mai trebuiau să se țină serbările de bun rămas ale absolvenților de liceu, însă aceste evenimente au fost anulate.

În acest an își încheie studiile liceale la Liceul „Nicolae

Bălcescu” din Jula 58 de tineri. Diriginții lor sunt Teodor Martin (clasa a 12-a A) și Marta Selejan Bordaș (clasa a 12-a B). Luni, 4 mai au început deja examenele de bacalaureat, care în acest an se vor ține doar în scris. Examenul la română va avea loc pe 11 mai. Le dorim tuturor tinerilor mult succes la examenele de bacalaureat și în viață!

Portretele elevilor din promoția 2016–2020 a liceului românesc din Jula le găsiți în mijlocul revistei noastre, în paginile 6 și 7.

E.Ș.

Bacalaureat cu măști și mănuși, dar și cu multă speranță în bine...

La începutul acestei săptămâni, luni, 4 mai, în toată Ungaria s-a dat startul examenelor de bacalaureat, prima probă fiind la limba și literatura maghiară. La liceele de naționalitate, 454 de elevi s-au înscris la examene. La Liceul „N. Bălcescu” toți cei 58 de absolvenți din clasele A și B s-au prezentat la examen, nimeni nu a cerut amânarea. Anul acesta, examenele au început cu o oră mai târziu față de cea obișnuită (la ora 9, în loc de ora 8), astfel încât elevii și persoanele care merg la lucru să fie separați pe

mijloacele de transport în comun. În plus, fiecare elev a primit echipament de protecție, adică mască și dezinfectant pentru mâini, iar profesorii au fost echipați și ei cu măști și mănuși. În prima zi de examen am fost și noi la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula, fiind curioși de condițiile și circumstanțele în care se desfășoară pe vremea pandemiei de coronavirus aceste examene, dar și pentru a sta de vorbă cu directoarea școlii și cu diriginții claselor terminale.

– Trăim vremuri neobișnuite, trăim noi experiențe prin care nici unul dintre noi nu am trecut încă. Sâmbătă trebuia să aibă loc serbarea de adio a absolvenților de liceu, ceea ce, după cum bine știm, în toată țara nu s-au putut organiza astfel de sărbători, iar astăzi a început șirul examenelor de bacalaureat în scris. Cum v-ați putut pregăti pentru bacalaureat pe lângă tot stresul care a existat și din cauza educației digitale? Cum trăiți aceste vremuri?, am întrebat-o pe doamna director dr. Maria Gurzău Czeglédi.

– Adevărul este că le trăim cu mare neliniște în suflet. Însă, trebuie să ne acomodăm și ne-am străduit ca să rezolvăm cum putem mai bine pregătirea în timp a elevilor. Într-adevăr, eu din anii 1980 lucrez și am fost pusă în mai multe situații pe parcursul celor patru decenii de activitate la catedră, dar aceasta este una aparte. Acum avem de-a face cu un dușman invizibil, parșiv și distrugător, așadar de la mijlocul lunii martie și în învățământ a trebuit să trecem la predarea online. Ceea ce sigur, dintr-un aspect este un lucru util, că totuși ceva contact putem realiza cu copiii și tinerii, dar părerea mea este că nu se poate compara cu pregătirea de la școală, cu activitatea didactică interactivă, când și personalitatea profesorului, explicațiile, interacțiunea cu elevii și viața de comunitate a elevilor este una vie, directă. A fost o mare încercare acest tip de pregătire a elevilor prin internet, mai ales pentru profesorii mai în vârstă să se obișnuiască cu lumea digitală, dar eu cred că este foarte greu și pentru părinți, mai ales pentru cei care au copii în ciclul primar. Copiii mici trebuie ajutați de părinți, ei încă nu sunt capabili să învețe singuri, au nevoie de ajutor și din partea părinților. Dar și situația aceasta, că toată lumea trăiește așa izolat este foarte grea. Nu este ușor să renunțăm la școala vie, la relațiile interumane, la manifestările culturale pe care le-am avut. Eu cred că este o stare foarte dificilă și îngrijorătoare, toată atmosfera este cumva încărcată de teamă pentru cei dragi, pentru familia fiecăruia dintre noi. Liceenii și în perioada aceasta, din luna martie și până acum, au fost foarte activi. Sunt convinsă că nu se poate recapitula așa ca la școală, dar ne-am străduit cât am putut cu toții. Pentru absolvenți a rămas doar să dea examenele. Lipsesc anul acesta serbarea lor de adio, serenadele și întrunirile, care erau un lucru de

suflet. Cadrul acela festiv, ceremonialele de sfârșit de an se țin de un secol și aici în Ungaria, iar anul acesta, din păcate, trebuie să renunțăm la așa ceva...

Azi s-a dat startul bacalaureatului în scris, cu proba la limba și literatura maghiară. În acest an, nu se vor da examene orale decât la disciplinele la care nu se poate da în scris. Desigur că pentru aceasta ne-am pregătit foarte serios, am dezinfectat toată școala, clasele, toate băncile. Totuși nu pot să spun că acum sunt la fel de echilibrată sufletește cum eram altă dată în această perioadă.

– Aici la liceul din Jula vor fi și examene orale?

– La noi la liceu doar din educație fizică se va da. Avem două absolvente, care au ales această materie, în rest toate examenele se vor desfășura în scris. Probabil că așa pare mai ușor bacul, că doar în scris se dă, dar sigur că nu este ușor în așa context să dai examenele și este și periculos. Unii elevi sunt mai descurcăreți la oral, iar lor le pare rău că nu se poate da doar în scris. Acum cât vor lua la proba scrisă atâta va rămâne nota finală.

(Continuare în pagina a 12-a)

Femeile Mironosițe, Sfântul Irodion de la Lainici și Ziua Mamelor, sărbătorite la Catedrala Episcopală din Jula

În Duminica Femeilor Mironosițe (3 mai 2020), la Catedrala Episcopală din Jula, au fost cinstitute atât aceste ucenice ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care s-au învrednicit a se face martore ale Învierii Lui, cât și Sfântul Cuvios Irodion de la Lainici (1821–1900), dar tot acum a fost și Ziua Mamelor, care în Ungaria sunt sărbătorite anual în prima duminică din luna mai.

La momentul rostirii cuvântului de învățătură, Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și Locțiitorul Episcopiei Daciei Felix, a transmis mesajul de binecuvântare al Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*, adresat tuturor femeilor creștine, în Duminica Femeilor Mironosițe. Acest model de curaj și tărie în credință, al mironosițelor de odinioară și al femeilor credincioase de după aceea, trebuie urmat și acum, în prezent, când frica de boală și alte temeri afectează atâtea suflete, din lumea întreagă.

Tot în duminica trecută a fost cinstit și Sfântul Irodion de la Lainici, care, deși a fost născut la oraș, în Bucureștiul de la începutul secolului al XIX-lea (în 1821), prin chemarea și darul lui Dumnezeu, și-a îndreptat pașii spre monahism, unde a fost primit de Sfântul Calinic de la Cernica, care l-a îndrumat

în viața duhovnicească și l-a avut, mai întâi ca și viețuitor în mănăstire și colaborator apropiat, iar mai apoi ca părinte duhovnicesc, după ce Sfântul Irodion a fost așezat ca Stareț al Mănăstirii Lainici, pe care a condus-o, cu mici întreruperi, vreme de 41 de ani. Prin viața sa de rugăciune și nevoițele sale, încununată de darul lui Dumnezeu, Sfântul Irodion s-a arătat ca îndrumător iscusit în viața duhovnicească, alungător de diavoli și vindecător de boli, fiind numit de către Sfântul Calinic „Luceafărul de la Lainici”. Această luminiță a unor vremuri mai

bune, în timpul epidemiei actuale, o arată Sfântul Irodion și prin măsurile stabilite de autoritățile din Ungaria și care vor fi puse în aplicare începând de luni (4 mai 2020), prin care, deși se păstrează anumite restricții și măsuri de siguranță pentru sănătate, totuși, se va îngădui revenirea oamenilor la locurile lor de muncă, participarea credincioșilor la slujbe, în biserici, cu respectarea distanței de 1,5 metri între ei (deoarece bisericile istorice, din Ungaria, luaseră măsuri asemănătoare celor din România).

La finalul slujbei, Ierarhul a transmis binecuvântări și urări de bine pentru toate credincioasele Parohiei din Jula și ale Episcopiei, pentru cele prezente la slujbă, dar și pentru cele care nu au putut lua parte la ea și în cinstea tuturor a fost cântată tradiționala urare românească de „La mulți ani!”

Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

Femeile Mironosițe – modele de credință și curaj în vreme de încercare

Hristos a înviat!

În Duminica a treia după Sfințele Paști, numită și *Duminica Mironosițelor*, Biserica Ortodoxă le pomenește și le cinstește pe *Sfintele Femei Mironosițe*, care au venit la mormântul Mântuitorului Iisus Hristos cu miresme de mare preț, primind de la îngeri, înaintea tuturor, vestea că Hristos a înviat din morți. Aceste *femei purtătoare de mir* au devenit mărturisitoare curajoase ale Învierii Domnului, învrednicindu-se de marea bucurie a întâlnirii cu Însuși Hristos Cel înviat din morți (cf. *Matei* 28, 9).

Din Noul Testament cunoaștem numele unor femei mironosițe, și anume: *Maria Magdalena*, *Maria* – mama lui Iacov și a lui Iosif sau Iosie, *Maria lui Cleopa*, *Ioana* – soția lui Huza, un ispravnic al regelui Irod, *Salomeea* și *Suzana*, care au ajutat pe Mântuitorul și pe Sfinții Apostoli, în lucrarea sfântă de propovăduire a Evangheliei. La acestea se adaugă *Marta* și *Maria*, surorile dreptului Lazăr din Betania.

Prezența femeilor mironosițe la mormântul Domnului reprezintă un act de mare curaj și de asumare responsabilă a mărturisirii credinței, prin faptul că dragostea lor pentru Hristos Domnul a fost mai puternică decât teama provocată de cei care au hotărât răstignirea Sa.

Prin fidelitatea și evlavie lor, femeile mironosițe s-au dovedit mai curajoase și mai devotate Domnului Iisus Hristos, decât ucenicii Săi, devenind „apostoli către Apostoli”, după cum le-a numit Sfântul Ioan Gură de Aur.

În contextul anului 2020, proclamat în Patriarhia Română ca *An omagial al pastorației părinților și copiilor*, ne aducem aminte cu recunoștință de mamele și bunicile noastre, de educatoarele, învățătoarele și profesoarele de religie care au insuflat copiilor și tinerilor credință

în Domnul Hristos, Cel răstignit și înviat, formându-i ca dreptcredincioși ai Bisericii Ortodoxe Române și ai poporului român.

Permanent ostenitoare în viața de familie, ajutându-și soții și părinții, crescând copiii în credință, sau rugătoare și lucrătoare în mănăstiri, în spitale și în alte instituții, femeile creștine evlavioase și curajoase au fost mărturisitoare ale credinței în orice vreme. De aceea, numele multor femei creștine au fost înscrise în calendarul bisericesc, fiind chipuri luminoase și rugătoare pentru întreaga Biserică.

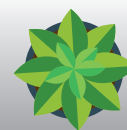
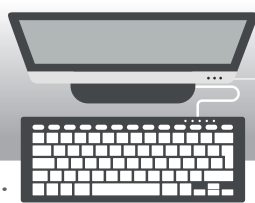
Și astăzi, femeile creștine evlavioase și harnice din țara noastră cultivă iubirea milostivă față de oamenii suferinzi aflați în spitale și în instituții de asistență socială, susțin educația religioasă a copiilor, dar mai ales, ca mame și soții, aduc pace și bucurie sfântă în familiile lor și în societate. În mod deosebit, apreciem jertfelnicia femeilor creștine care sunt cadre medicale (medici, asistente și infirmiere) și lucrează cu pricepere și jertfelnicie pentru tratarea și vindecarea celor afectați din cauza pandemiei actuale.

Cu prilejul *Duminicii Femeilor Mironosițe*, adresăm mulțumiri și binecuvântări tuturor femeilor creștine pentru întreaga lor lucrare săvârșită spre binele poporului român și le dorim tuturor sănătate și ajutor în viață, pace și bucurie sfântă, într-un mulți și binecuvântați ani!

+ DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

LECȚII LA DISTANȚĂ

Învățământ românesc la distanță pentru toate generațiile (6)

Continuăm și în această săptămână lecțiile la distanță, de această dată în special elevilor și studenților mai mari de la liceul românesc din Iula și de la catedrele de română ale facultăților din Ungaria.

În realizarea lecțiilor din această săptămână ne-au venit în

ajutor: profesorii Catedrei de Română din Seghedin: dr. Mihaela Bucin, dr. Szabo Zsolt și dr. Petru Weber. Le mulțumim!

Așteptăm în continuare colaborarea învățătorilor sau profesorilor, care doresc să contribuie la îmbunătățirea acestor pagini de ziar, dedicate copiilor și tinerilor români din Ungaria. E.Ș.

LIMBA ROMÂNĂ

Regionalismele și cuvintele în grai

Conform Dicționarului Explicativ al Limbii române, regionalismele sunt definite astfel: 1 Atitudine care tinde să creeze în diferite provincii ale unei țări o activitate descentralizatoare, independentă de capitală. 2 Patriotism local. 3 Fapt de limbă existent numai într-o anumită zonă, caracteristic pentru un anumit grai. Așadar, regionalismele fac parte din masa vocabularului iar evoluția acestora, pe termen mai lung, poate fi diferită. O parte dintre ele vor îmbogăți limba literară, în cazul în care vor primi adaosuri de noi valori stilistice și semantice, alte regionalisme vor ieși din circulație, trecând în categoria arhaismelor. În Lingvistică, regionalismele se identifică prin diferența pe care o prezintă față de ceea ce prevăd normele limbii standard.

După natura lor, regionalismele, se împart în patru categorii: fonetice, semantice, gramaticale și lexice.

Regionalismele fonetice pot fi definite ca forme de circulație limitată a unor cuvinte care provin din limba literară, dar sunt pronunțate altfel și sunt specifice unei anumite zone geografice. De exemplu: frace (frate), păngăn (păianjen), dește (degete), șinși (cinci), gios (jos), frunce (frunte).

Regionalismele semantice, adică cele de sens, sunt formate din sensurile cuvintelor folosite doar în anumite regiuni. De exemplu: în Banat, adverbul *deloc* poate avea sensul de *imediat*; studenții mi-au spus că în Micherechi cuvântul *bureți* este folosit cu sensul de *castraveți*; în nordul României cuvântul *ginere* este folosit cu sensul de *mire* sau în unele zone ale României cuvântul *carte* este folosit cu sensul de *scrisoare*.

Regionalismele gramaticale pot fi împărțite în două categorii: morfologice și sintactice deoarece sunt forme flexionare sau structuri sintactice specifice unei regiuni. Din prima categorie fac parte următoarele regionalisme: *o făcut* (a făcut), *o văzut-a* (a văzut-o), *am ști* (vom ști), *eu lucru* (eu lucrez) ș.a. Cele de a doua categorii, a regionalismelor sintactice, îi aparțin următoarele exemple: *ei merge la școală* (ei merg la școală), *a mai pățit-o și alții* (au mai pățit-o și alții), *e mulți* (sunt mulți).

Regionalismele lexice sunt cuvinte folosite într-o arie restrânsă a țării și au o circulație limitată iar marea lor majoritate au sinonime în limba literară. De exemplu: *lubeniță* (pepene), *curechi* (varză), *sabău* (croitor), *pichiocă/croampă* (cartof) *bai* (supărare, necaz), *glajă* (sticlă), *părădaisă* (roșie), *piparcă* (ardei), *laboș* (castron).

O altă ierarhizare a regionalismelor pe care o găsim în hărți și atlase lingvistice, are în vedere aria geografică de răspândire a regionalismelor. După acest criteriu identificăm regionalisme moldovenești, muntenesti și ardelenesti. Există regionalisme de mai mică circulație precum sunt cele din zona Olteniei, Banatului, Dobrogei sau Maramureșului. În cele ce urmează voi enumera exemple de regionalisme specifice unor zone ale României: ardelenesti: *făgădău* (cârciumă, birt), *lepedeu* (cearșaf), *laibăr* (vestă, pieptar), *cucuruz* (mălai), *sămădău* (contabil, supraveghetor); muntenesti: *teci* (păstăi), *ciurdă* (ci-readă, turmă), *groștei* (purcel, godac), *abitir* (mai tare decât alții), *lingav* (mofturos la mâncare); moldovenești (moldovenisme): *hopsân* (lacom), *leoarbă* (gură), *megieș* (vecin), *năzatic* (sperios, fricos), *mâț* (pisoai); din zona Olteniei: *muică* (mamă), *lubeniță* (pepene); din Banat: *a fești* (a vopsi), *arbeică* (cratiță); din Dobrogea: *bairam* (sărbătoare), *cogealac* (bărbătesc); din Maramureș: *antreu* (hol), *vâj* (bătrân, moș).

arbeică

hulub

harbuz

De reținut este faptul că deseori cuvintele populare sunt confundate cu regionalismele, iar o serie de elemente populare sunt forme neliterare, adică pronunțări incorecte ale unor cuvinte existente și care trebuie combătute pentru a impune forma corectă recomandată de DEX sau DOOM.

Dr. Szabó Zsolt, lector de limba română, ILR

VROIAM vs. VOIAM

VROIAM să plec la mare weekend-ul acesta.

Vrei să spui...
"VOIAM să plec la mare weekend-ul acesta."

REȚINE!

A VOI și A VREA sunt două verbe care exprimă voința.

Formele de imperfect, pers. I, sg. și pl. pentru aceste verbe sunt următoarele:

- A VOI -> VOIAM
- A VREA -> VREAM

VROIAM este doar un amestec al celor două verbe.

Grammar Nazi
Vorbiți corect este cool,
orice ti-ar spune alții
www.ubers.ro

Promoția 2016–2020 a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula

Clasa 12/A

Teodor Martin,
diriginte

Renata Ancza

Andrei Apáti

Balázs Besenyei

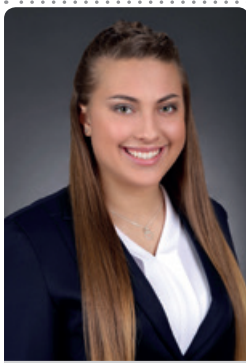
Miklós Bíró

Barbara Viorica
Borszéki

Adam Borzán

Fanni Fernanda
Buzás

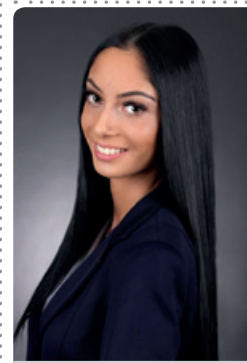
Andrei Benjamin
Dávid

Stella Faragó

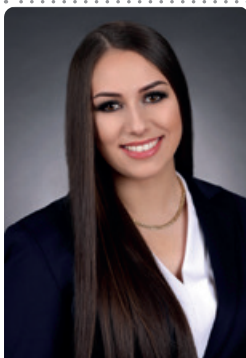
Reka Hanyecz

Dorina Kinga
Horváth

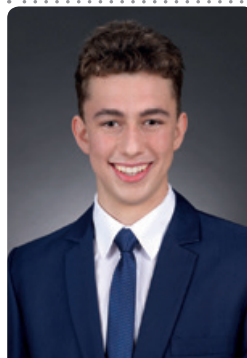
Cristian Ervin
Kovács

Cristina Kozma

Daniel-Alex
Kőpe

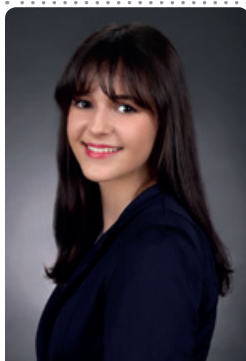
David Lukács

Christopher Nagy

Bence Nyári

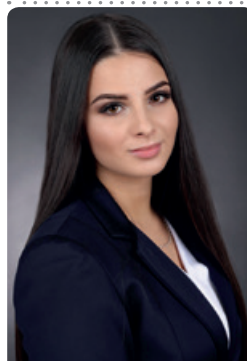
Bernadett Nyári

Martin Orbán

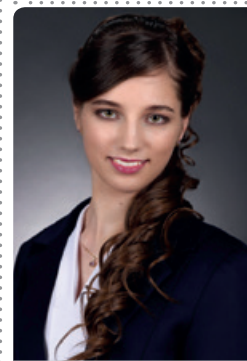
Tifany Orosz
Roxin

Ninetta Popucza

Lili Rocska

Cinthia Clarissa
Sajti

Anita Sárközi

Roland Sóvári

Adel Sztamári

Victoria Szávó

Victoria Szegedi

Daniella Stella
Sztrein

Promoția 2016–2020 a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula

Clasa 12/B

Dora Victoria
TolnaiMarta Szelezsán
Bordás,
diriginte

Zsolt Árgyelán

Zita Árvai

Ferenc Daniel
Balla

Balázs Bigu

Bianca Cintia Botás

Cristian Butt

Balázs Fanaczán

Cristina Gavris

László David
Horváth

Norbert Iurasoc

Diana Tünde
JanovicsAntonia Daria
Jivan

Levente Jován

Mercédesz Fanni
Jován

Réka Laurentzi

Aron Lomjánszki

Dora Misik

Petru Nedreu

Adam Nisteriuc

Vivien Nyári

Matei Mihai
Orosz

Martin Ottlakán

Tiberiu Rossu

Estera Szűcs

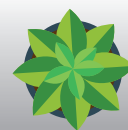

Bence Temesvári

Rebeca Estera
VágóAdrien Timea
Viski

Andreea Zsura

LECȚII LA DISTANȚĂ

CULTURA ROMÂNĂ

Portretul lui Cuza în memoriile
lui Berzenczey László (1820—1884)

Ziarul Vasárnapi Újság (Gazeta duminicală) de la Budapesta, din 27 martie 1859, publică un articol cu titlul *Kuza (I. Sándor János), Moldva-Oláhszág első választott fejedelme* (Alexandru Ioan Cuza I, primul domnitor al Moldo-Valahiei). Scrierea este însoțită de o gravură care îl reprezintă pe Cuza în picioare, cu mâna dreaptă la piept și cu mâna stângă pe sabie. Articolul este scris cu simpatie față de principele Cuza. Însă, cu un deceniu înainte de apariția acestui articol (nesemnă), un maghiar care îl cunoscuse pe Alexandru Ioan Cuza pe când acesta locuia la Galați, fiind judecător și pârclăb al județului Covurlui, lasă în memoriile sale un portret bine conturat al viitorului principe român.

Autorul portretului, Berzenczey László, l-a vizitat pe Cuza la reședința familiei sale din Galați, care există și azi în orașul de la gurile Dunării, adăpostind Muzeul Județean de Istorie „Paul Păltănea”. Aici, Berzenczey László purtase discuții cu Alexandru Ioan Cuza, apoi îi dedicase câteva pagini în scrierea memorialistică intitulată *A bujdosó emlékiratai* (Amintirile unui transfug). Paginile de memorii referitoare la Cuza au apărut în publicația maghiară din România *Igaz Szó*, din 1973, 1 iunie, nr. 5. Evenimentele au loc în prima parte a lunii decembrie a anului 1849. Autorul scrierii, Berzenczey László (1820—1884), după înfrângerea luptelor de independență ale maghiarilor și după predarea armelor de la Șiria, se refugiază în Moldova. Căuta să ia legătura cu Kossuth Lajos, care atunci se afla în Turcia. Astfel ajunge la Galați. Berzenczey László (născut la Cluj în 1820, decedat la Budapesta în 1884), a fost un politician reformist maghiar, luptător împotriva monarhiei habsburgice în revoluția maghiară de la 1848–49. După armistițiul de la Șiria, Berzenczey e nevoit să se ascundă. Revoluționarul maghiar a lăsat mai multe scrieri memorialistice. *Memoriile* lui Berzenczey László cuprind și câteva pagini dedicate familiei Cuza. Autorul descrie cu multe detalii reședința de la Galați, întâlnirea cu Elena Cuza, precum și aspecte ale societății și ale administrației orașului, din acele vremuri. Textul lui Berzenczey nu e lipsit de eleganță literară. Face observații fine asupra oamenilor pe care îi întâlnește în aceste împrejurări. Redă dialogurile cu talent, de exemplu, pe cel cu Elena Cuza: „— Ce poștește domnia voastră? întrebă din obișnuință. Atunci mâna mea s-a îndreptat repede spre buzunarul în care țineam scrisoarea de recomandare de la Leo Cantacuzino. — Doamnă, eu sunt un refugiat ungur, vin din Ardeal. Drumul meu a trecut prin Hangu și prin Bălțești, iar Leo Cantacuzino m-a îndrumat să vin aici, la domnul președinte al tribunalului, cred că e soțul dumneavoastră”.

În descrierea lui Berzenczey se simte aplecarea acestuia spre detaliu și spre explicațiile asociative. La un moment dat, pentru că nu putea ieși pe ulițe fără lumină, fiindcă ar fi fost imediat arestat, Elena Cuza îi recomandă ungurului să aprindă un lămpăș. Însă acesta nu are cu sine așa ceva. „Tânărul domn a ieșit și a strigat un fecior, căruia i-a spus să îmi dea cu împrumut un lămpăș pe care mâine îl voi aduce înapoi. Argatul a pornit înainte iar eu după el în ogradă, spre odăile slugilor. Acolo mi-a dat un lămpăș de hârtie ca acelea cu care *oskolás gyermek koromban a rórátéra szoktam járni* (lămpăș cu care școlarii mergeau la slujba de dimineață numită în bisericile catolice *rórâte* — *pe rouă*). În lămpăș a pus și o lumânare de seu, iar eu douăzeci de crăițari în mâna sa.”

Impresia pe care Cuza i-o lasă lui Berzenczey și pe care acesta o consemnează în memoriile sale, este următoarea: „Dacă familia Cuza e grecească sau românească, nu știm, dar mama lui este o matroană respectată în comunitatea de greci. În ciuda acestui fapt, Cuza poate fi pus între patrioți și nu între fanarioți, deși fața sa deschisă la culoare, fiindcă aici cuvântul blond nu e potrivit a fi folosit, statura sa zveltă, fibroasă, lentoarea orientală de pe figura sa și din mișcările

Vasárnapi Újság, Budapesta, 27 martie 1859

Reședința din Galați anii 1850, a familiei Cuza, azi muzeu de istorie

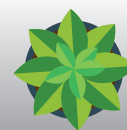
trupului sunt hotărât grecești, la fel ochii săi luminoși și melancolia adâncă din privirea-i vioaie îi trădează originile grecești. La fel e și accentul său francez, pe care îl face să se audă în orice împrejurare, cu mândrie, dar se cunoaște că nu e original. Mi-a atras atenția și îmbrăcămintea sa elegantă și comportamentul politicos cu care m-a primit. Mi-a întins mâna dreaptă zicând: — Vous êtes bien venu Monsieur! — la care eu am răspuns românește, iar el a făcut un pas în spate și, punându-și degetul mare de la mâna dreaptă în buzunarul jiletcii, cu mâna stângă apucă lanțul lung de aur și începu să se joace cu micile bijuterii care atârnavă de el. Între timp, mă măsură cu privirea din creștet până în tălpi...”

Conf. dr. Mihaela Bucin, Catedra de limba și literatură română, Universitatea din Seghedin

Bibliografie:

Berzenczey László, *A bujdosó emlékiratai* (Részlet) in *Igaz Szó*, 1973. 1 iunie, nr. 5, pp. 644-653.

LECȚII LA DISTANȚĂ

ISTORIA ROMÂNIEI

Românii în Epoca Modernă

Deși în Europa Occidentală, Epoca Modernă începe la scurt timp după marile descoperi geografice de la sfârșitul secolului al XV-lea, în spațiul locuit de români ea începe abia odată cu sfârșitul domniilor fanariote în Țara Românească și Moldova. Un impuls considerabil l-au dat modernității activitatea cărțurărească a domnului Moldovei, Dimitrie Cantemir, dar și argumentațiile cu tentă națională din ce în ce mai evidentă a episcopului ardelean Inochentie Micu, ca episcop al noii confesiuni greco-catolice, născute din îmbinarea ortodoxiei cu catolicismul. Moștenirea sa ideologică a stat la baza întocmirii, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, a primului document oficial de revendicări politice a românilor din Transilvania: *Supplex Libellus Valachorum*.

Chiar dacă în Țara Românească și Moldova secolul al XVIII-lea a fost dominat de domniile fanariote care, pe de o parte, au mărit dependența acestora de Imperiul Otoman, și printre domnii fanarioți au fost adepți ai modernizării, cum a fost Constantin Mavrocordat sau Alexandru Ipsilanti. Reprezentanții Școlii Ardelene, prin operele lor și influența exercitată de acestea asupra generațiilor de intelectuali români, au pregătit trecerea la Epoca Modernă prin propagarea conștiinței naționale moderne, pe când în Țara Românească mișcarea insurecțională a lui Tudor Vladimirescu din 1821 a pus capăt domniilor fanariote.

Odată cu scăderea influenței otomane și implicarea Rusiei în evoluția politică a Moldovei și Țării Românești în perioada 1828–1856 s-au făcut primele reglementări constituționale privind cele două principate. În anii 1831–1832, în cele două țări românești se adoptă câte un Regulament Organic. Acestea au definit mai precis ca până atunci competențe, obligații și îndatoriri privind raportul dintre stat și cetățeni. Anii treizeci ai acestui secol au dat un imbold semnificativ activităților de creare și consolidare a valorilor culturale românești, de elaborare a unor noi idei și scopuri naționale. Urmașii spirituali ai Școlii Ardelene, cum a fost Gheorghe Lazăr și mulți alții, duc spiritul național românesc și dincolo de Carpați.

Școala bucureșteană Sfântul Sava devine un spațiu al ideilor naționale. În Transilvania apare primul ziar românesc *Gazeta de Transilvania*, redactat de Gheorghe Bariț. În Țara Românească, Ion Heliade-Rădulescu desfășoară o activitate editorială intensă în limba română. Ca și în alte state europene, apare o elită liberală, cu spirit național decisă să înfrunte obstacolele din calea eliberării naționale și a emancipării sociale a românilor participând cu trup și suflet la evenimentele revoluționare din 1848. Dintre aceste personalități au făcut parte Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Simion Bărnuțiu și mulți alții.

Anul revoluționar 1848 i-a găsit pe români sub diferite stăpâniri. În Moldova, proximitatea Rusiei țariste nu a făcut posibilă o ridicare a maselor, fiind elaborată însă o petiție-proclamațiune. În schimb, în Țara Românească, prin Proclamația de la Islaz din 9 iunie 1848 s-a născut primul document al constituționarismului românesc modern. În Transilvania, în două mari adunări naționale ținute la Blaj în mai și septembrie, românii, prin elitele lor laice și bisericești, au cerut reprezentativitate și participare activă în treburile țării, precum și aplicarea legilor de desființare a iobăgiei. În contextul amânării acestor revendicări de către guvernul ungar și al izbucnirii conflictului armat dintre guvernul ungar și Casa de Habsburg, dar și ca urmare a manipulărilor și promisiunilor celei din urmă, românii din Transilvania, deși aveau un plan revoluționar, au trecut de partea forțelor contra-revoluționare. Astfel, în Transilvania s-a declanșat un război civil, care a slăbit considerabil avântul transformărilor sociale și naționale atât românești cât și maghiare. Abia în vara lui 1849 s-a ajuns la o înțelegere româno-maghiară prin Proiectul de Pacificare, semnat la Seghedin pe 14 iulie, dar acesta s-a dovedit foarte tardiv.

După o perioadă de regim neoabsolutist, interesele Imperiului Habsburgic au favorizat elitele conducătoare maghiare permițând

Proclamarea Unirii (24 ianuarie 1859),
pictură de Theodor Aman

Defilare pe Calea Victoriei din București,
la 1 Decembrie 1918 – Regele Ferdinand,
Regina Maria, Prințul Carol, Generalul Berthelot

din 1867 recrearea vechiului regat al Ungariei, în care românii au ocupat un loc marginal de simplă naționalitate. Însă în Moldova și Țara Românească, pe fondul înfrângerii Rusiei în Războiul Crimeii din 1853–1856 și a slăbirii influenței otomane, în 1859 s-au putut pune bazele României moderne prin crearea Principatelor Unite sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza. Câștigarea independenței de stat, proclamată în 10 mai 1877, a deschis perspectiva transformării ei într-o monarhie constituțională modernă, sub dinastia Hohenzollern-Sigmaringen de origine germană.

Deși s-au făcut multe schimbări sociale, chestiunea împrăștiării țăranilor a rămas o rană deschisă. Majoritatea acestora trăiau în sărăcie, ceea ce a și dus la răscoala din 1907, soldată cu sute de victime.

În regatul Ungariei, Partidul Național Român înființat în 1881 a optat pentru diferite tactici politice între pasivism și activism pentru a obține recunoașterea unor drepturi naționale cât mai largi. Trecerea spre noua epocă, cea contemporană, s-a făcut după consumarea unor mari sacrificii de sânge în urma Primului Război Mondial, a cărui finalitate i-a favorizat surprinzător de mult pe români, prin șansa de a se uni în marea lor majoritate într-un singur stat al lor: România Mare.

Prin materializarea proclamației de unire de la 1 decembrie 1918, românii au pășit într-o nouă epocă, cu noi încercări dar și succese.

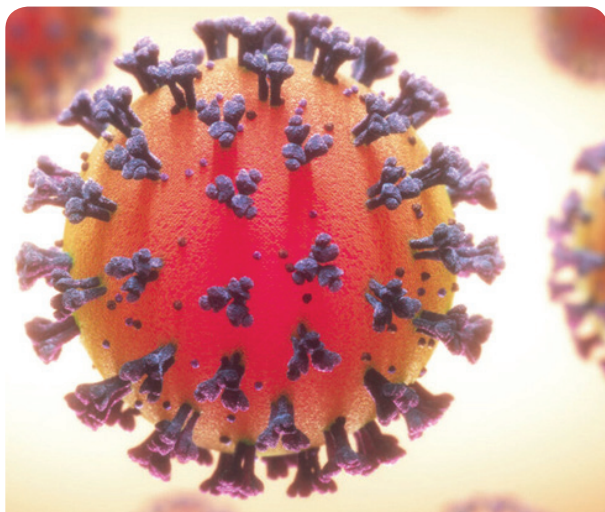
Lect. dr. Petru Weber, Catedra de limba și literatura română,
Universitatea din Seghedin

Vaccin împotriva COVID-19, până în luna septembrie?

O echipă de cercetători de la Universitatea Oxford din Marea Britanie au anunțat că speră ca până în septembrie să producă cel puțin un milion de doze de vaccin împotriva COVID-19.

În toată lumea se fac cercetări pentru dezvoltarea unui vaccin eficient împotriva infecției cu coronavirus, iar viteza de lucru este fără precedent.

Aproximativ 80 echipe din întreaga lume, inclusiv echipe ale marilor companii

farmaceutice, depun eforturi susținute pentru găsirea unui vaccin, dar numai câteva au început testele clinice.

Echipa Universității Oxford se pregătea de mai multă vreme pentru un eveniment precum pandemia de coronavirus și avea deja un virus al cimпанzeilor dezvoltat genetic pentru a-l face inofensiv.

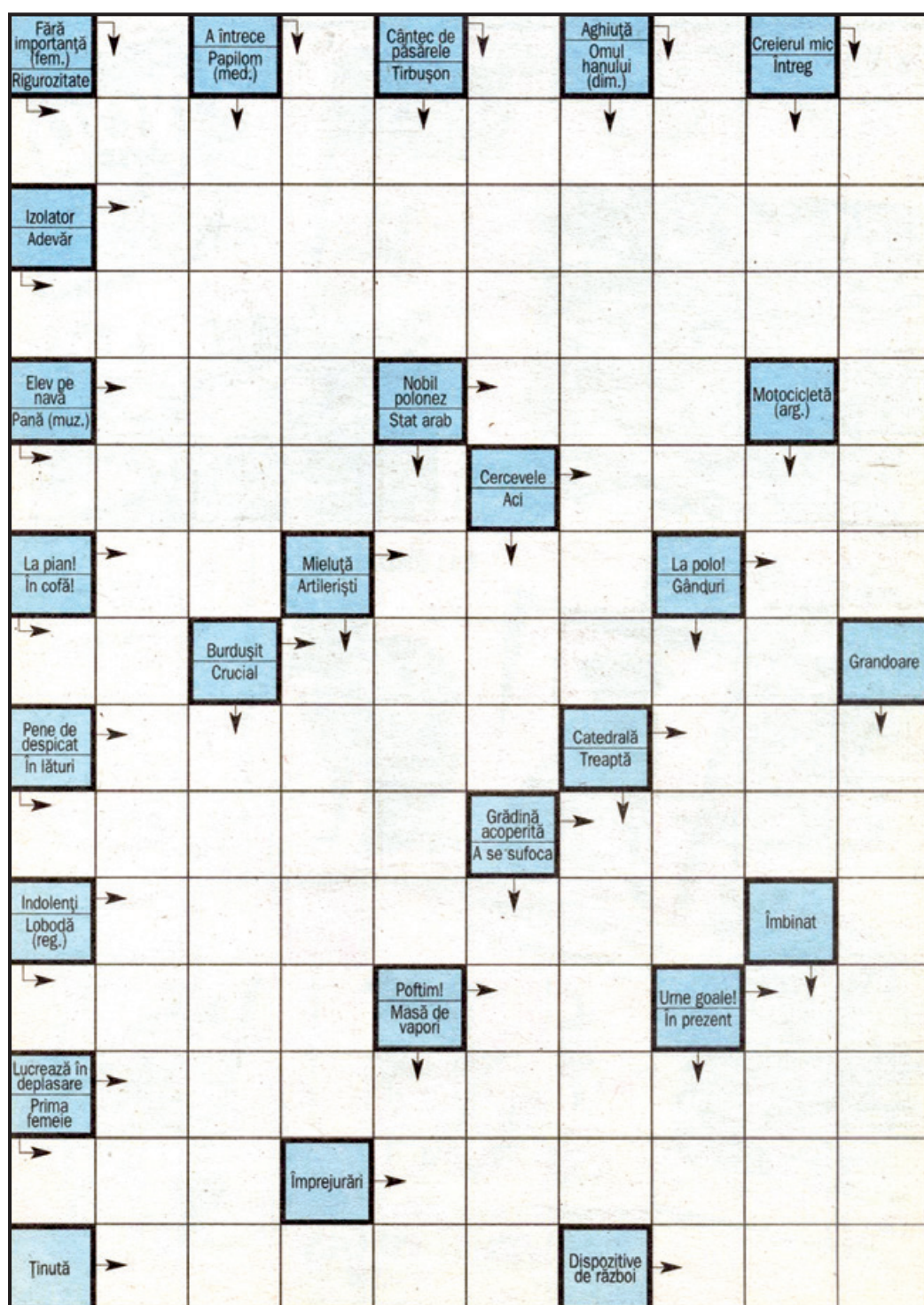
Cercetătorii de la Oxford au conectat rapid o parte a codului genetic al coronavirusului, iar rezultatul este un virus potențial inofensiv care „antrenează” sistemul imunitar uman să lupte cu această boală nouă.

Marea întrebare, însă, este dacă acest vaccin experimental va funcționa cu adevărat.

Alți cercetători susțin că între 12 și 18 luni este un termen mult mai realist pentru dezvoltarea unui vaccin, subliniază BBC, preluat de Rador.

Integramă

NOTIȚE

Glume

Un țăntar îi spune mamei sale:

- Mamă, azi vreau neapărat să merg la operă...
- La operă? În nici un caz!
- Ba eu mă duc, orice ai zice!
- Dar e mai bine să stai acasă pentru că acolo e foarte periculos!
- Nu, orice ai zice, eu plec!
- Bine, dar atunci să fii foarte atent la aplauze...!

O tânără povestește unei prietene:

- Duminică, la ștrand, s-au luat niște tipi de mine numai pentru că purtam aiurea costumul de baie.
- Păi, cum îl purtai?
- În mână...

Pentru toate care au vrut să slăbească să arate bine la vară, beți, mâncați liniștite pentru că vara se amână.

Un cioban este întrebat la piață:

- De ce nu are mielul coarne?
- Pentru că nu-i înșurat, doamnă!

Două blonde se uiau cu interes la o pereche de mănuși de cauciuc, într-o vitrină.

- La ce or fi bune mănușile astea?
- Eh, cum la ce? Te poți spăla pe mâini fără să te uzi.

El și ea, pe terasa unui bloc cu șapte etaje. Ea:

- Dacă nu-mi cumperi o rochie nouă, sar...
- Dacă ai curaj să sari, îți cumpăr...

Se întâlnesc Bulă și cu Ștrulă:

- Ce faci Bulă, cum îți merge?
- Bine, am intrat în afaceri cu un cumnat. Am deschis un magazin.
- Da? Cu ce?
- Cu ranga!
- să nu spui nimic...

Dezlegarea integramei din numărul anterior

NOTIUNI: I; F; ANVON; PARA; CAPIU; SONT; MIRT; S; O; BOICOTURI; SIS; ECARTE; LIN; AL-JOR; CE; OG; PAPA; A; SUI; SER; TETANOS; DH; FAR; SOI; I; LEU; PERVAZ; BLAMABILA.

Dezlegarea acestei integrame o găsiți în numărul următor!

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Lectură

**Lavinia Bălulescu:
Steinhardt.
Bughi mambo rag**

„Fiul meu este un corp plutitor într-o apă neagră, el bate la ușa, nu vrea să mă deranjeze, merge în vârful picioarelor, lipit de pereți, ocupă atât de puțin spațiu, încât îmi vine să-l leg de scaun și să-l hrănesc forțat, el mă îmbrățișează uneori, iar eu nu-l strâng prea tare, pentru că mi-e teamă să nu-l sparg în bucăți. Fiul meu este de sticlă și îl admir în tăcere, pentru că s-a întors la mine, deși nimeni din lumea asta împușcată și coclită n-a crezut că acest pui de jidan căcăcios și încăpăținat va putea supraviețui.”

„Am dat să mă ridic, dar îmi era imposibil.

– Fir-ar să fie, am uitat să mă prezint! Steinhardt!

S-a aplecat, mi-a întins mîna, a ezitat, apoi și-a retras-o.

– Nu puteți să vă mișcați. V-a lovit o mașină. Mergeam spre casă și mi-a părut că am auzit ceva în spatele meu. Nu știu, Dumnezeu m-a făcut să întorc capul! Adică nu doar să întorc capul, a fost mai mult. Am mers un colț înapoi și v-am găsit aici, pe drum. Vă amintiți ceva?”

„Unii băieți din mănăstire aveau îndatorirea de a «țipa» mîncare la porci. Ca să ducă resturile de la bucatărie pînă la porci era ceva drum, așa că foloseau un cărucior, în care transportau un bidon de plastic mare, de 60 de litri, plin cu resturi. Se întîmpla uneori ca peste lături să fie aruncate și niște prăjituri care poate se întăriseră sau rînceziseră prin cămară. Eu și părintele Nicolae treceam într-o zi pe acolo, pe lîngă cei care transportau bidonul, iar părintele s-a oprit și le-a zis:

– Vedeți cum plutesc prăjiturile acelea? Credeți-mă, cînd am fost la pușcărie, dacă ne-ar fi dat în ziua de Paște asemenea mîncare cum dați voi acum la porci... Păi, porcii ăștia sînt niște boieri, mîncă ciorbă cu prăjituri plutind pe deasupra... Aoleu și vai!”

Cartea a apărut la Editura Polirom.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

11 MAI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

12 MAI (Szabó Zsolt)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: La ceas de taină – Gabriela Rusu Păsărin/Radio România 17.55: Încheiere

13 MAI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

14 MAI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei/Anca Becan 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

15 MAI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Izvorașul – Revistă de etnografie și folclor / Gabriela Rusu Păsărin, Radio România 17.55: Încheiere

16 MAI (Szabó Zsolt)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: File de calendar popular 16.30: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă /Radio Timișoara 17.55: Încheiere

17 MAI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă ecumenică 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline
Dicționare ale limbii române

OLAT, *olaturi*, s. n. (Înv.) 1. Provincie, regiune, ținut, teritoriu; p. ext. (la pl.) împrejurime, parte (a locului). 2. Moșie; gospodărie (mare); clădire, acareturi. [Pl. și: *olate*] – Et. nec.

UMOR

ecranul
nostru

miercuri, 13 mai, Duna TV, ora 7.10

miercuri, 13 mai, Duna World, ora 13.45

Pandemia de noul coronavirus pune amprenta pe toate nivelele și domeniile vieții noastre. Cu toate că nu este ceva vital, totuși ne afectează mult și lipsa aproape totală a sportului de performanță, care de aproape două luni a dispărut. Așa ceva nu s-a întîmplat pînă acum, decât în vremea celor două războaie mondiale. Despre acest subiect ne împărtășesc părerile comentatorul sportiv al TVR, Florin Mihoc, fostul portar de fotbal internațional Silviu Iorgulescu, și atleta care a reprezentat Ungaria ani lungi de zile, Simona Staicu.

Realizator: Ștefan Crâsta

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.com

Website: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Gheorghe Cozma

E-mail: atru@globonet.hu

Web: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>

E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>

E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>

E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Simona Tănăsescu

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu

Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: szeged@icr.ro

Institutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.com

Web: www.romanintezet.hu

Centrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreanu Vetró

E-mail: info@dokkozpontgyula.hu

Bacalaureat cu măști și mănuși, dar și cu multă speranță în bine...

— În fiecare sală am văzut că sunt puțini elevi. Ordinul ministerial era că maximum zece tineri să fie într-o sală, iar aici am văzut că ați pus câte șase sau șapte copii într-o clasă. Au trebuit respectate și alte reguli în această dimineață înainte de a se da startul examenelor?

— Da. Am avut mai multe reguli atât aici la școală, cât și la cămin. O să încep cu căminul, pentru că avem absolvenți din România, pentru care a trebuit să pregătim din timp căminul unde sunt cazați pe perioada examenelor. Avem așadar 9 tineri, căror li s-a cerut să vină la Jula cu două sau trei zile mai devreme, atât cei veniți din România, cât și tineri care vin din Săcal, Bedeu, din localități mai îndepărtate, și care doresc să stea la cămin pentru a nu face naveta, sau poate nici nu ar fi avut transport public ca să ajungă dimineața la examene. Într-o cameră de cămin stă doar un singur elev. Camerele, băile și tot căminul a fost dezinfectat înainte de a veni copiii. Dimineața am avut un scenariu bine gândit. Profesorii au venit dis-de-dimineață pe la ora 7.00 și am pus și din personal de gardă. Li s-au oferit tuturor măști de protecție, mănuși și dezinfectant. Pentru profesori este obligatoriu să poarte mască, tinerilor nu le este obligatoriu să poarte mască, dar li s-a înmănat tuturor și am primit ordin să păstrăm distanța de doi metri. Am fi putut pune câte zece elevi într-o clasă, dar pentru că am avut suficiente săli la dispoziție noi i-am împărțit în opt săli. Toți au sosit, cu toate că ar fi putut să amâne examenele, dar nu a amânat nimeni, toți cei 58 de absolvenți sunt aici și au scris azi la limba maghiară. Diriginții claselor a 11-a au așezat pe masa fiecărui absolvent trăistuța de absolvire cu simbolurile ascunse în ea și o ciocolată pentru a primi totuși ceva și acești tineri.

— Viața ni se schimbă de la o săptămână la alta, uneori de la o zi la alta. Sâmbătă nu ați putut să transmiteți tinerilor absolvenți, la fel ca altă dată într-un cadru festiv, un mesaj. Să sperăm că atunci când se vor încheia examenele și o să le înmănați diplomele de absolvire să puteți să-i felicitați într-un cadru festiv atât dumneavoastră, cât și diriginții lor, să le dați un impuls și un bagaj pentru drumul pe care vor porni de aici încolo. Ce le-ați transmite tinerilor pentru viitor?

— Sigur că le-aș transmite multe lucruri frumoase, mai ales pornind de la faptul că, de multe ori analizând opere literare, sau în cadrul orelor de cultură și civilizație românească, vorbeam mult

că universul copilăriei nu din întâmplare este o temă fundamentală. Vârsta aceasta de aur rămâne profund întipărită în amintirea fiecăruia. Este o vârstă foarte frumoasă sub aripile ocrotitoare ale părinților, dar și la școală sunt oarecum foarte protejați. Acum, când au 18 ani, este chiar simbolică serbarea de bun rămas, când ei ies din băncile școlii și încep școala vieții, alții la universități, iar alții la lucru, o lume mult mai dură cu alte așteptări. Mesajul meu este întotdeauna și de a-i avertiza să se pregătească, pentru că viața aduce de multe ori și nori, și greutăți, pe care trebuie să fim capabili să-i învingem. Trebuie să fim capabili să ne ștergem lacrimile și să o luăm de la capăt. Sunt și unele căi rătăcite, iar dacă nu sunt atenți își pot risipi viața. Dar întotdeauna, în orice context, ai posibilitatea individuală să alegi. De la bun început, omului i se oferă credința, dragostea și nădejdea, sânguința și biruința, precum și speranța fără de care nu se poate trăi. Iar aici este și răspunderea individului, a școlii, a familiei, a comunității, să nu se rătăcească, să fie capabil să-și aleagă un drum mai îngust, cum scrie în Biblie, dar plin de conștiințe umane și de valori, de principii eterne.

*

Emoțiile au fost mari în prima zi de examen și pentru diriginții celor două clase.

— Ne-am pregătit cu toții pentru ziua de astăzi. Așa văd că tinerii lucrează frumos. Nu am văzut parcă așa mari emoții ca și altădată. S-au pregătit acasă, așa cum ni s-a cerut din cauza pandemiei, dar foarte mulți profesori i-au ajutat cu materiale. Sigur că am fi dorit ca să fie altfel sfârșitul de an școlar, dar important este că s-au prezentat toți la examen, sunt aici, sunt sănătoși, sunt pregătiți pentru examen și aștept cu emoție să le văd și rezultatele. Acum pot doar să le țin pumnii și să-i încurajez pe mai departe, ne-a spus domnul Teodor Martin, dirigintele clasei 12/A.

— Ajungând la momentul despărțirii de elevii mei, pe care i-am îndrumat, i-am protejat timp de patru ani, pot să spun că au trecut foarte repede acești ani. Eu sper că fiecare dintre ei au adunat multe cunoștințe prețioase și amintiri frumoase în școala noastră. Le doresc tuturor o viață împlinită, cu sănătate, bucurii și multe succese, ne-a mărturisit doamna Marta Selejan-Bordaș, diriginta clasei 12/B.

E.Ș.

